

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. spalio 20 d.*

Byloje C-396/09

dėl *Tribunale di Bari* (Italija) 2009 m. liepos 6 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. spalio 13 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

likviduojama **Interedil Srl**

prieš

Fallimento Interedil Srl,

Intesa Gestione Crediti SpA

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai A. Borg Barthet, M. Ilešič, M. Safjan ir M. Berger (pranešėja),

* Processo kalba: italų.

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. sausio 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— likviduojamos *Interedil Srl*, atstovaujamos advokato P. Troianiello,

— *Fallimento Interedil Srl*, atstovaujamos advokato G. Labanca,

— *Intesa Gestione Crediti SpA*, atstovaujamos advokato G. Costantino,

— Europos Komisijos, atstovaujamos N. Bambara ir S. Petrova,

susipažinęs su 2011 m. kovo 10 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191; toliau – reglamentas) 3 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp likviduojamos *Interedil Srl* (toliau – *Interedil*) ir *Fallimento Interedil Srl* bei *Intesa Gestione Crediti SpA* (toliau – *Intesa*), kurios teises perėmė *Italfondario SpA*, dėl *Intesa* prašymo iškelti *Interedil* bankroto bylą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamentas priimtas, be kita ko, remiantis EB 61 straipsnio c punktu ir EB 67 straipsnio 1 dalimi.

4 Šio reglamento 2 straipsnyje, skirtame sąvokoms, nustatyta:

„Šiame reglamente

a) „bankroto byla“ – tai 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta kolektyvinė bankroto byla. Šios bylos išvardytos A priede;

<...>

h) „įmonė“ – tai bet kuri veiklos vieta, kur skolininkas vykdo nuolatinę ūkinę veiklą naudodamas žmonių ir daiktinius resursus [žmogiškuosius išteklius ir turtą].“

5 Reglamento A priede pateiktame sąrašė tiek, kiek susiję su Italija, be kita ko, minima „fallimento“ byla.

6 Reglamento 3 straipsnyje dėl tarptautinės jurisdikcijos numatyta:

„1. Valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė.

2. Jei skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta yra valstybės narės teritorijoje, kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją iškelti tokiam skolininkui bankroto bylą tik tuo atveju, jei jam tos kitos valstybės narės teritorijoje priklauso įmonė. Tokios bylos poveikis gali apimti tik tą skolininko turtą, kuris yra pastarosios valstybės narės teritorijoje.

<...>“

- 7 Reglamento 13 konstatuojamojoje dalyje nurodyta: „Pagrindinių turtinių interesų vieta turėtų būti vieta, kurioje skolininkas reguliariai administruoja savo turtinius interesus, ir dėl to ją gali nustatyti trečiosios šalys“.

Nacionalinė teisė

- 8 Italijos civilinio proceso kodekso (*Codice di Procedura Civile*) 382 straipsnyje dėl jurisdikcijos klausimų, kuriuos sprendžia *Corte suprema di cassazione* (Aukščiausiasis kasacinis teismas), nustatyta:

„*Corte (suprema di cassazione)*, sprenddamas jurisdikcijos klausimą, prireikus priima sprendimą dėl kompetentingo teismo <...>“

- 9 Iš sprendimo, kuriuo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, matyti, kad *Corte suprema di cassazione* sprendimas, priimtas remiantis šia nuostata, yra galutinis ir privalomas bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 *Interedil*, kurios registruota buveinė buvo Monopolyje (Italija), įsteigta nustačius teisinę „società a responsabilità limitata“ formą. 2001 m. liepos 18 d. jos registruota buveinė perkelta į Londoną (Jungtinė Karalystė). Tą dieną ji buvo išbraukta iš Italijos valstybės įmonių registro. Perkėlus savo buveinę, *Interedil* įrašyta į Jungtinės Karalystės bendrovių registrą su nuoroda FC („Foreign Company“ (užsienio bendrovė)).
- 11 Remiantis *Interedil* teiginiais, išdėstytais sprendime, kuriuo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, buveinės perkėlimo momentu ši bendrovė vykdė sandorius, susijusius su jos pardavimu Britanijos grupei *Canopus*, ir derėjosi bei sudarinė įmonių perdavimo sutartis. *Interedil* teigimu, praėjus keliems mėnesiams po jos registruotos buveinės perkėlimo, Tarante (Italija) jos turėtas nekilnojamasias turtas kaip perduotos bendrovės sudedamosios dalys buvo perleistas bendrovei *Windowmist Limited*. *Interedil* taip pat nurodė, kad 2002 m. liepos 22 d. ji buvo išbraukta iš Jungtinės Karalystės bendrovių registro.
- 12 2003 m. spalio 28 d. *Intesa* kreipėsi į *Tribunale di Bari* prašydama iškelti bankroto („fallimento“) bylą *Interedil*.
- 13 *Interedil* užginčijo šio teismo jurisdikciją motyvuodama tuo, kad, perkėlus jos registruotą buveinę į Jungtinę Karalystę, tik šios valstybės narės teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto bylą. 2003 m. gruodžio 13 d. *Interedil* kreipėsi į *Corte suprema di cassazione* su prašymu priimti preliminarų sprendimą dėl jurisdikcijos.

- 14 2004 m. gegužės 24 d. *Tribunale di Bari*, nelaukdamas *Corte suprema di cassazione* sprendimo ir manydamas, kad prieštaravimas dėl Italijos teismų jurisdikcijos yra aki-vaizdžiai nepagrįstas ir kad nustatytas nagrinėjamos įmonės nemokumas, paskelbė *Interedil* bankrotą.
- 15 2004 m. birželio 18 d. *Interedil* apskundė minėtą sprendimą dėl bankroto paskelbimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 16 2005 m. gegužės 20 d. *Corte suprema di cassazione* priėmė nutartį dėl jam perduoto preliminarus jurisdikcijos klausimo, kurioje nusprendė, kad Italijos teismai turi ju-risdikciją. Teismas teigė, kad reglamento 3 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje įtvir-tintą prezumpciją, jog skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta yra jo registruota buveinė, galima paneigti remiantis daugeliu aplinkybių: *Interedil* turi nekilnojamojo turto Italijoje, sudaryta dviejų viešbučių kompleksų nuomos sutartis, sutartis su ban-ku ir Bario įmonių registruui nepranešta apie registruotos buveinės perkėlimą.
- 17 Abejodamas dėl tokio *Corte suprema di cassazione* kriterijų, kuriuos Teisingumo Teismas įtvirtino 2006 m. gegužės 2 d. Sprendime *Eurofood IFSC* (C-341/04, Rink. p. I-3813), vertinimo pagrįstumo, *Tribunale di Bari* nusprendė sustabdyti bylos na-grinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar <...> reglamento <...> 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta sąvoka „pagrindinių tur-tinių interesų vieta“ turi būti aiškinama remiantis Bendrijos, ar nacionaline teise? Jei ji turi būti aiškinama remiantis Bendrijos teise, ką reiškia ši sąvoka ir kokie yra

esminiai veiksniai ar elementai, kuriais remiantis nustatoma „pagrindinių turtinių interesų vieta“?

2. Ar <...> reglamento <...> 3 straipsnio 1 dalyje numatyta prezumpcija, pagal kurią, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad bendrovių pagrindinių turtinių interesų vieta yra jų registruota buveinė, gali būti paneigta konstatavus realią įmonės veiklą kitoje valstybėje nei ta, kurioje yra bendrovės registruota buveinė, arba, norint paneigti minėtą prezumpciją, ar būtina konstatuoti, kad bendrovė nevykdė jokios veiklos valstybėje, kurioje yra jos registruota buveinė?

3. Ar tai, kad kitoje valstybėje nei ta, kurioje yra bendrovės registruota buveinė, yra šios bendrovės nekilnojamojo turto, tarp bendrovės skolininkės ir kitos bendrovės sudaryta dviejų viešbučių kompleksų nuomos sutartis, bendrovės sutartis su banku, yra pakankami elementai ar veiksniai, leidžiantys paneigti reglamento <...> 3 straipsnyje numatytą prezumpciją dėl bendrovės „registruotos buveinės“, ir ar šių aplinkybių pakanka pagrįsti prielaidai, kad bendrovė turi „įmonę“ šioje valstybėje, kaip tai suprantama pagal reglamento <...> 3 straipsnio 2 dalį?

4. Jei *Corte (suprema) di cassazione* išvados dėl jurisdikcijos minėtoje nutartyje <...> būtų pagrįstos kitokiu reglamento <...> 3 straipsnio išaiškinimu nei Teisingumo Teismo pateiktasis, ar taikyti šią teisės nuostatą, kaip ją aiškina Teisingumo Teismas, trukdo Italijos civilinio proceso kodekso 382 straipsnis, kuriuo remdamasis *Corte (suprema) di cassazione* priima galutinį ir privalomą sprendimą dėl jurisdikcijos?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl Teisingumo Teismo kompetencijos

- ¹⁸ Europos Komisija abejoja dėl Teisingumo Teismo kompetencijos priimti sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį klausimą. Ji pažymi, kad šis prašymas buvo pateiktas 2009 m. liepos 6 d. nutartimi, o šią nutartį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. spalio 13 d. Pagal šią dieną galiojusią EB 68 straipsnio 1 dalį tik nacionaliniai teismai, kurių sprendimai pagal nacionalinę teisę toliau teismine tvarka neskundžiami, galėjo pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl teisės aktų, kurie buvo Bendrijos institucijų priimti remiantis EB sutarties IV antraštine dalimi, išaiškinimo. Kadangi reglamentas priimtas remiantis EB 61 straipsnio c punktu ir 67 straipsnio 1 dalimi, kurie yra Sutarties IV antraštinėje dalyje, Komisijos nuomone, prašymą priimti sprendimą pateikusių teismo sprendimai gali būti skundžiami pagal nacionalinę teisę teismine tvarka.
- ¹⁹ Šiuo aspektu pakanka nurodyti, kad EB 68 straipsnis negalioja nuo 2009 m. gruodžio 1 d., kai įsigaliojo Lisabonos sutartis, ir kad panaikintas jame numatytas teisės pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą ribojimas. Taikant SESV 267 straipsnį, teismai, kurių sprendimus galima apskūsti teismine tvarka pagal nacionalinę teisę, nuo šios datos turi teisę prašyti Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą, kai ginčai kyla dėl remiantis Sutarties IV antraštine dalimi priimtų aktų (šiuo klausimu žr. 2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *Weryński*, C-283/09, Rink. p. I-601, 28 ir 29 punktus).
- ²⁰ Nurodyto Sprendimo *Weryński* 30 ir 31 punktuose Teisingumo Teismas konstatavo, kad, atsižvelgiant į SESV 267 straipsniu siekiama tikslą sukurti veiksmingą Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimą ir į proceso ekonomijos

principą, reikia manyti, kad nuo 2009 m. gruodžio 1 d. Teisingumo Teismas turi kompetenciją nagrinėti teismo, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę gali būti toliau skundžiami teismine tvarka, pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą, net jei toks prašymas pateiktas iki nurodytos datos.

- 21 Todėl Teisingumo Teismas bet kuriuo atveju yra kompetentingas nagrinėti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl prejudicinių klausimų priimtinumų

Dėl prejudicinių klausimų ryšio su pagrindine byla

- 22 Iškeldama tą patį klausimą, kurį Komisija pateikė savo rašytinėse pastabose, *Interedil* per teismo posėdį tvirtino, kad ji nustojo egzistuoti 2002 m. liepos mėnesį, kai buvo išbraukta iš Jungtinės Karalystės bendrovių registro. Todėl jos atžvilgiu 2003 m. spalio mėnesį *Tribunale di Bari* pateiktas prašymas iškelti bankroto bylą neteko dalyko ir prejudiciniai klausimai yra nepriimtini.
- 23 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Teisingumo Teismas gali atsisakyti pareikšti savo nuomonę dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik kai, be kita ko, yra akivaizdu, kad nacionalinio teismo prašomas Sąjungos teisės normos išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui trūksta faktinių ar teisinių aplinkybių, kad galėtų pateikti naudingą atsakymą į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2010 m. gruodžio

7 d. Sprendimo *VEBIC*, C-439/08, Rink. p. I-12471, 42 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- ²⁴ Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad reglamentu tik suvienodinamos normos dėl tarptautinės jurisdikcijos, sprendimų pripažinimo ir taikytinos teisės tarpvalstybines pasekmes sukeliančiose bankroto bylose. Klausimas dėl prašymo paskelbti skolininko bankrotą lieka reglamentuojamas taikytinoje nacionalinėje teisėje.
- ²⁵ Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo pateiktų nuorodų matyti, kad *Interedil* jam pranešė, jog buvo išbraukta iš Jungtinės Karalystės bendrovių registro 2002 m. liepos mėnesį. Tačiau iš sprendimo, kuriuo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, visiškai nematyti, kad ši aplinkybė pagal nacionalinę teisę trukdytų iškelti bankroto bylą. Iš tiesų neatmestina, kad nacionalinėje teisėje numatyta galimybė iškelti tokią bylą siekiant sutvarkyti likviduotos bendrovės skolinių reikalavimų mokėjimą.
- ²⁶ Todėl nėra akivaizdu, kad nacionalinio teismo prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku ar kad problema yra hipotetinė.
- ²⁷ Todėl *Interedil* pateiktas nepriimtinumą grindžiamas prieštaravimas atmetamas.

Dėl prejudicinių klausimų dalyko

- ²⁸ Atsakovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad klausimai nepriimtini dėl jų dalyko. Jų nuomone, pirmasis ir ketvirtasis klausimai neatskleidžia Sąjungos teisės ir jos taikymo nacionaliniuose teismuose skirtumo, o antruoju ir trečiuoju klausimais Teisingumo Teismas raginamas taikyti Sąjungos teisės normas konkrečiu atveju, kurį nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- ²⁹ Teisingumo Teismas, nagrinėdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą, turi teisę aiškinti Sąjungos teisės normą ar spręsti dėl jos galiojimo tik remdamasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi taikyti šią teisės normą konkrečiu jo nagrinėjamu atveju (žr., be kita ko, 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Price*, C-149/05, Rink. p. I-7691, 52 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- ³⁰ Trys pirmi klausimai iš esmės susiję su reglamento 3 straipsnio 1 dalies sąvokos skolininko „pagrindinių turtinių interesų vieta“ aiškinimu. Todėl, atsižvelgiant į jų dalyką, šie klausimai yra priimtini.
- ³¹ Ketvirtasis klausimas susijęs su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo galimybe nesilaikyti aukštesnės instancijos teismo vertinimo, jeigu manytų, kad, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo išaiškinimą, šis vertinimas neatitinka Sąjungos teisės. Todėl šis klausimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo mechanizmo pagal SESV 267 straipsnį taip pat priimtinas.

Dėl tariamo ginčo nebuvimo

- ³² Atsakovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad klausimą dėl Italijos teismų jurisdikcijos iškelti bankroto bylą *Corte suprema di cassazione* išnagrinėjo sprendime, kuris, jų nuomone, įgijo *res judicata* galią. Iš to jos daro išvadą, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme nėra „nagrinėjamos bylos“, kaip suprantama pagal SESV 267 straipsnį, ir kad dėl šios priežasties prejudicinis prašymas nepriimtinas.
- ³³ Šiuos argumentus reikia nagrinėti su ketvirtuoju klausimu, kuriuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, kaip jį saisto *Corte suprema di cassazione* pateiktas Sąjungos teisės išaiškinimas.

Dėl ketvirtojo klausimo

- ³⁴ Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo ketvirtuoju klausimu iš esmės klausia, ar Sąjungos teisė draudžia susaistyti nacionalinį teismą nacionaline procesine norma, pagal kurią jam privalomas aukštesnės instancijos nacionalinio teismo vertinimas, jeigu paaiškėja, kad šio aukštesnės instancijos teismo pateiktas vertinimas nesuderinamas su Sąjungos teise, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas.
- ³⁵ Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad dėl nacionalinės procesinės normos egzistavimo negalima paneigti, kad nacionaliniai teismai, kurių sprendimas nėra galutinis, turi galimybę pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kai

jiems kyla abejonių, kaip pagrindinėje byloje, dėl Sąjungos teisės aiškinimo (2010 m. spalio 5 d. Sprendimo *Elchinov*, C-173/09, Rink. p. I-8889, 25 punktą).

- 36 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Teisingumo Teismo prejudicinėje byloje priimtas sprendimas yra privalomas nacionaliniam teismui priimant sprendimą pagrindinėje byloje, kiek tai susiję su aptariamų Sąjungos institucijų aktų aiškinimu ar jų galiojimu (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Elchinov* 29 punktą).
- 37 Iš šių teiginių matyti, kad nacionalinis teismas, pasinaudojęs jam SESV 267 straipsnio antra pastraipa suteikta galimybe, priimdamas sprendimą pagrindinėje byloje privalo paisyti Teisingumo Teismo pateikto nagrinėjamų nuostatų išaiškinimo ir, jei reikia, turi nesilaikyti aukštesnės instancijos teismo vertinimo, jei atsižvelgdamas į šį išaiškinimą mano, kad toks vertinimas neatitinka Sąjungos teisės (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Elchinov* 30 punktą).
- 38 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad pagal jau nusistovėjusią teismo praktiką nacionalinis teismas, įpareigotas pagal savo kompetenciją taikyti Bendrijos teisės nuostatas, privalo užtikrinti visišką šių nuostatų veikimą, jei būtina, savo iniciatyva atsisakydamas taikyti bet kokią joms prieštaraujančią nacionalinės teisės nuostatą, šiuo atveju pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinę procesinę normą, ir šis teismas neprivalo prašyti arba laukti, kol ši nuostata bus panaikinta įstatymais arba kitokiomis konstitucinėmis priemonėmis (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Elchinov* 31 punktą).
- 39 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Sąjungos teisė draudžia susaistyti nacionalinį teismą nacionaline procesine norma, pagal kurią jam privalomas aukštesnės instancijos nacionalinio teismo vertinimas, jeigu paaiškėja, kad aukštesnės instancijos teismo pateiktas vertinimas nesuderinamas su Sąjungos teise, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas.

- 40 Dėl tų pačių motyvų reikia atmesti atsakovių pagrindinėje byloje pateiktą nepriimtimumu grindžiamą prieštaravimą, susijusį su ginčo nebuvimu.

Dėl pirmojo klausimo pirmos dalies

- 41 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo pirmojo klausimo pirmą dalimi klausia, ar reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta sąvoka skolininko „pagrindinių turtinių interesų vieta“ turi būti aiškinama remiantis Sąjungos, ar nacionaline teise.
- 42 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad tuomet, kai Sąjungos teisės nuostatos sąvokos aiškiai nenurodo valstybių narių teisės, taikomos norint nustatyti jų prasmę bei apimtį, jų reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamo teisės aktu siekiamą tikslą (žr., be kita ko, 2009 m. spalio 29 d. Sprendimo *NCC Construction Danmark*, C-174/08, Rink. p. I-10567, 24 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 43 Būtent dėl reglamento 3 straipsnio 1 dalies sąvokos skolininko „pagrindinių turtinių interesų vieta“ Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *Eurofood IFSC* 31 punkte nusprendė, kad reglamento sąvoka, kuri todėl turi savarankišką reikšmę, turi būti aiškinama vienodai, nesvarbu, kokie yra nacionalinės teisės aktai.

- 44 Taigi į pirmojo klausimo pirmą dalį reikia atsakyti: reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąvoką skolininko „pagrindinių turtinių interesų vieta“ reikia aiškinti remiantis Sąjungos teise.

Dėl pirmojo klausimo antros dalies, antrojo klausimo ir trečiojo klausimo pirmos dalies

- 45 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmojo klausimo antra dalimi, antruoju klausimu ir trečiojo klausimo pirma dalimi iš esmės klausia, kaip reikia aiškinti reglamento 3 straipsnio 1 dalies antrą sakinį siekiant nustatyti bendrovės skolininkės pagrindinių turtinių interesų vietą.

- 46 Atsižvelgiant į aplinkybę, kad remiantis sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, pateiktomis nuorodomis *Interedil* perkėlė savo registruotą buveinę iš Italijos į Jungtinę Karalystę 2001 m. ir kad paskui buvo išbraukta iš šios valstybės narės bendrovių registro 2002 m., siekiant pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui visą atsakymą, reikia nustatyti datą, kuri reikšminga nustatant skolininko pagrindinių turtinių interesų vietą, kad būtų nustatytas teismas, kuris turi jurisdikciją iškelti pagrindinę bankroto bylą.

Kriterijai, reikšmingi nustatant skolininko pagrindinių turtinių interesų vietą

- 47 Nors reglamente nepateikiama skolininko pagrindinių turtinių interesų vietos sąvokos apibrėžtis, jos apimtis, kaip Teisingumo Teismas nurodė minėto Sprendimo *Eurofood IFSC* 32 punkte, išaiškinta reglamento tryliktoje konstatuojamojoje dalyje,

pagal kurią „pagrindinių interesų vieta turėtų būti vieta, kurioje skolininkas reguliariai administruoja savo turtinius interesus, ir dėl to ją gali nustatyti trečiosios šalys“.

⁴⁸ Generalinė advokatė išvados 69 punkte nurodė, kad reglamento 3 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatyta registruotos buveinės prezumpcija ir nuoroda šio reglamento tryliktos konstatuojamosios dalies formuluotėje į turtinių interesų administravimo vietą išreiškia Sąjungos teisės aktų leidėjo norą suteikti pirmenybę bendrovės centrinės administracijos vietai kaip jurisdikcijos nustatymo kriterijui.

⁴⁹ Teisingumo Teismas, remdamasis ta pačia konstatuojamąja dalimi, minėto Sprendimo *Eurofood IFSC* 33 punkte taip pat nurodė, kad pagrindinių interesų vieta nustatoma remiantis objektyviais kriterijais, kuriuos gali patikrinti trečiosios šalys, kad būtų užtikrintas teisinis saugumas ir numatomumas, susiję su turinčio jurisdikciją iškelti pagrindinę bankroto bylą teismo nustatymu. Laikoma, kad šis objektyvumo reikalavimas ir ši galimybė patikrinti patenkinami, kai faktiniai duomenys, į kuriuos atsižvelgiama nustatant vietą, kur bendrovė skolininkė paprastai administruoja savo turtinius interesus, yra viešai paskelbti arba bent gana skaidrūs trečiosioms šalims, t. y. pirmiausia šios bendrovės kreditoriams, kad jie turėtų galimybę apie tai žinoti.

⁵⁰ Iš to matyti, kad jeigu bendrovės valdymo ir kontrolės organų vieta yra registruotoje buveinėje ir šios bendrovės administravimo sprendimai priimami šioje vietoje taip, kad tai gali nustatyti trečiosios šalys, reglamento 3 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatyta prezumpcija, pagal kurią šios bendrovės pagrindinių turtinių interesų vieta yra šioje vietoje, visiškai taikoma. Darant tokią prielaidą, kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 69 punkte, nereikia nustatyti kitos bendrovės skolininkės pagrindinių turtinių interesų vietos.

- 51 Tačiau galima paneigti reglamento 3 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatytą prezumpciją, kai, trečiųjų šalių požiūriu, bendrovės centrinės administracijos vieta nėra pagrindinėje buveinėje. Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *Eurofood IFSC* 34 punkte nusprendė, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo numatyta paprasta prielaida dėl šios bendrovės registruotos buveinės gali būti paneigta, tik jei objektyvūs duomenys, kuriuos gali patikrinti trečiosios šalys, leidžia nustatyti, kad reali padėtis skiriasi nuo tos, kurią turėtų atspindėti minėtos registruotos buveinės vieta.
- 52 Tarp duomenų, į kuriuos reikia atsižvelgti, be kita ko, yra visos vietos, kuriose bendrovė skolininkė vykdo ūkinę veiklą ir kuriose yra jos turtas, tiek, kiek apie šias vietas žino trečiosios šalys. Generalinė advokatė savo išvados 70 punkte nurodė, kad vertinimas remiantis šiais duomenimis turi būti bendras atsižvelgiant į kiekvienos situacijos aplinkybes.
- 53 Šiomis aplinkybėmis bendrovės skolininkės nekilnojamojo turto, dėl kurio ji sudarė nuomos sutartį, vieta kitoje nei registruotos buveinės valstybėje narėje ir sutarties, sudarytos su finansų įstaiga, egzistavimas šioje valstybėje narėje, t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos aplinkybės, gali būti laikomi objektyviais duomenimis ir – dėl jiems būdingo viešumo – duomenimis, kuriuos gali patikrinti trečiosios šalys. Be to, turtas ir jo finansinio panaudojimo sutarčių buvimas kitoje nei šios bendrovės registruotos buveinės valstybėje narėje gali būti laikomas duomenimis, kurių pakanka Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytai prezumpcijai paneigti, tik su sąlyga, kad bendras visų reikšmingų duomenų vertinimas leistų nustatyti, jog – taip, kad galėtų patikrinti trečiosios šalys, – tikroji šios bendrovės valdymo bei kontrolės ir jos turtinių interesų administravimo vieta yra šioje kitoje valstybėje narėje.

Data, reikšminga nustatant skolininko pagrindinių turtinių interesų vietą

- 54 Pirmiausia reikia nurodyti, kad reglamente nėra aiškių nuostatų dėl specialaus atvejo, kai perkeliama skolininko turtinių interesų vieta. Atsižvelgiant į bendrą reglamento 3 straipsnio 1 dalies formuluotę, reikia konstatuoti, kad nustatant teismą, kuris turi jurisdikciją iškelti pagrindinę bankroto bylą, reikšminga turi būti laikoma paskutinė tokia vieta.
- 55 Tokį aiškinimą patvirtina Teisingumo Teismo praktika. Jis nusprendė, kad jeigu skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta perkeliama pateikus prašymą iškelti bankroto bylą, bet prieš pradėdant bylos nagrinėjimą, valstybės narės, kurios teritorijoje yra pagrindinių turtinių interesų vieta prašymo padavimo momentu, teismai išlaiko jurisdikciją jį nagrinėti (2006 m. sausio 17 d. Sprendimo *Staubitz-Schreiber*, C-1/04, Rink. p. I-701, 29 punktas). Iš to reikia daryti išvadą, kad iš principo skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta prašymo iškelti bankroto bylą pateikimo dieną yra reikšminga nustatant teismą, kuris turi jurisdikciją.
- 56 Tokiu registruotos buveinės perkėlimo prieš pateikiant prašymą iškelti bankroto bylą atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kalbama apie naują registruotą buveinę, kuri pagal reglamento 3 straipsnio 1 dalies antrą sakinį laikoma skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, todėl valstybės narės, kurios teritorijoje yra ši nauja buveinė, teismai įgyja jurisdikciją iškelti pagrindinę bankroto bylą, o reglamento 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą prezumpciją galima paneigti tik įrodymu, kad pagrindinių turtinių interesų vieta nepriklauso nuo registruotos buveinės pakeitimo.

- 57 Tokios pačios taisyklės turi būti taikomos, jeigu prašymo iškelti bankroto bylą dieną bendrovė skolininkė buvo išbraukta iš bendrovių registro arba, kaip teigia *Interedil* pastabose, nutraukė bet kokią veiklą.
- 58 Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 47–51 punktų, pagrindinių turtinių interesų vietos sąvoka susijusi su poreikiu nustatyti ryšį su vieta, su kuria bendrovė objektyviai turi glaudžiausius ryšius ir apie kurią žino trečiosios šalys. Todėl darant tokią prielaidą logiška teikti pirmenybę paskutinei pagrindinių turtinių interesų vietai bendrovės skolininkės išbraukimo iš registro ir bet kokios jos veiklos nutraukimo momentu.
- 59 Taigi į pirmojo klausimo antrą dalį, antrąjį klausimą ir trečiojo klausimo pirmą dalį reikia atsakyti taip, kad siekiant nustatyti bendrovės skolininkės pagrindinių turtinių interesų vietą reglamento 3 straipsnio 1 dalies antrą sakinį reikia aiškinti taip:
- bendrovės skolininkės pagrindinių turtinių interesų vieta turi būti nustatoma teikiant pirmenybę šios bendrovės centrinės administracijos vietai, kurią galima nustatyti remiantis objektyviais ir trečiųjų šalių galimais patikrinti duomenimis. Jeigu bendrovės valdymo ir kontrolės organai yra jos registruotoje buveinėje ir šios bendrovės administravimo sprendimai priimami šioje vietoje taip, kad tai gali patikrinti trečiosios šalys, negalima paneigti šioje nuostatoje numatytos prezumpcijos. Jeigu bendrovės centrinė administracija yra ne šios bendrovės registruotoje buveinėje, turto ir jo finansinio panaudojimo sutarčių buvimas kitoje nei šios bendrovės registruotos buveinės valstybėje narėje gali būti laikomas duomenimis, kurių pakanka tokiai prezumpcijai paneigti, tik su sąlyga, kad bendras visų reikšmingų duomenų vertinimas leistų nustatyti, jog – taip, kad galėtų patikrinti trečiosios šalys, – tikroji šios bendrovės valdymo bei kontrolės ir jos turtinių interesų administravimo vieta yra šioje kitoje valstybėje narėje;

- preziuruojama, kad bendrovės skolininkės registruotos buveinės perkėlimo prieš pateikiant prašymą iškelti bankroto bylą atveju šios bendrovės pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos naujoje registruotoje buveinėje.

Dėl trečiojo klausimo antros dalies

- ⁶⁰ Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas trečiojo klausimo antra dalimi iš esmės klausia, kaip reikia aiškinti reglamento 3 straipsnio 2 dalies sąvoką „įmonė“.
- ⁶¹ Šiuo aspektu reikia priminti, kad reglamento 2 straipsnio h punkte įmonė apibrėžiama kaip bet kuri veiklos vieta, kur skolininkas vykdo nuolatinę ūkinę veiklą naudodamas žmogiškuosius išteklius ir turtą.
- ⁶² Tai, kad ši apibrėžtis susijusi su ūkinės veiklos vykdymu naudojant žmogiškuosius išteklius, rodo, kad reikia minimalios organizacijos ir tam tikro stabilumo. Iš to matyti, kad, *a contrario*, vien atskiro turto arba banko sąskaitų buvimas iš principo neatitinka reikalavimų, būtinų apibrėžti „įmonę“.
- ⁶³ Kadangi pagal reglamento 3 straipsnio 2 dalį įmonės buvimas valstybės narės teritorijoje suteikia šios valstybės narės teismams jurisdikciją iškelti skolininkui šalutinę bankroto bylą, reikia manyti, kad, siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir numatomumą teismų, kurie turi jurisdikciją, nustatymo atveju, įmonės buvimą, kaip ir pagrindinių

turtinių interesų buvimo vietą, reikia vertinti remiantis objektyviais duomenimis, kuriuos gali patikrinti trečiosios šalys.

- ⁶⁴ Todėl į trečiojo klausimo antrą dalį reikia atsakyti: reglamento 3 straipsnio 2 dalies sąvoką „įmonė“ reikia aiškinti kaip reikalaujančią struktūros, kurią sudarytų minimali organizacija ir tam tikras stabilumas vykdant ekonominę veiklą. Vien atskiro turto arba banko sąskaitų buvimas iš principo neatitinka šios apibrėžties.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶⁵ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Sąjungos teisė draudžia susaistyti nacionalinį teismą nacionaline procesine norma, pagal kurią jam privalomas aukštesnės instancijos nacionalinio teismo vertinimas, jeigu paaiškėja, kad aukštesnės instancijos teismo pateiktas vertinimas nesuderinamas su Sąjungos teise, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas.**

2. 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 3 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąvoką skolininko „pagrindinių turtinių interesų vieta“ reikia aiškinti remiantis Sąjungos teise.

3. Siekiant nustatyti bendrovės skolininkės pagrindinių turtinių interesų vietą Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį reikia aiškinti taip:
 - bendrovės skolininkės pagrindinių turtinių interesų vieta turi būti nustatoma teikiant pirmenybę šios bendrovės centrinės administracijos vietai, kurią galima nustatyti remiantis objektyviais ir trečiųjų šalių galimais patikrinti duomenimis. Jeigu bendrovės valdymo ir kontrolės organai yra jos registruotoje buveinėje ir šios bendrovės administravimo sprendimai priimami šioje vietoje taip, kad tai gali patikrinti trečiosios šalys, negalima paneigti šioje nuostatoje numatytos prezumpcijos. Jeigu bendrovės centrinė administracija yra ne šios bendrovės registruotoje buveinėje, turto ir jo finansinio panaudojimo sutarčių buvimas kitoje nei šios bendrovės registruotos buveinės valstybėje narėje gali būti laikomas duomenimis, kurių pakanka tokiai prezumpcijai paneigti, tik su sąlyga, jei bendras visų reikšmingų duomenų vertinimas leistų nustatyti, jog – taip, kad galėtų patikrinti trečiosios šalys, – tikroji šios bendrovės valdymo bei kontrolės ir jos turtinių interesų administravimo vieta yra šioje kitoje valstybėje narėje;

 - preziumuojama, kad bendrovės skolininkės registruotos buveinės perkėlimo prieš pateikiant prašymą iškelti bankroto bylą atveju šios bendrovės pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos naujoje registruotoje buveinėje.

4. Šio reglamento 3 straipsnio 2 dalies sąvoką „įmonė“ reikia aiškinti kaip reikalaujančią struktūros, kurią sudarytų minimali organizacija ir tam tikras stabilumas vykdant ekonominę veiklą. Vien atskiro turto arba banko sąskaitų buvimas iš principo neatitinka šios apibrėžties.

Parašai.